

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 50 WE WROCŁAWIU**

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity: Dz. z 2018 r. poz. 969).
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, 2244, z 2019 r. poz. 730).
- 3) Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: tj. Dz.U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198, Nr 122, poz. 1143, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390, z 2005 r. Nr 175, poz. 1462).
- 4) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 161, 125).
- 5) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, 1560, 1669, 2245, z 2019 r. poz. 730, 761).
- 6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226).

A. ZASADY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH ZAGROŻENIA UCZNIA DEMORALIZACJĄ:

1. Agresywne zachowanie ucznia na lekcji stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia własnego i innych.
2. Agresywne zachowanie ucznia (bójka, pobicie).
3. Stosowanie przez ucznia agresji słownej (wulgaryzmów).
4. Obrażanie nauczycieli i pracowników szkoły przez uczniów.
5. Samowolne opuszczanie Szkoły przez ucznia.
6. Agresywne zachowanie uczniów wobec siebie i osób dorosłych.
7. Wobec ucznia, którego zachowanie uniemożliwia prowadzenie lekcji.
8. Palenia papierosów (e-papierosów) przez uczniów.
9. Dewastacji mienia szkolnego lub cudzej własności.
10. Kradzieży dokonanej przez uczniów.
11. Wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.
12. Wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.
13. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki.
14. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki.
15. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.
16. W wypadku, gdy uczeń przyniesie do szkoły alkohol (papierosy, e-papierosy).
17. W przypadku fałszerstwa dokonanego przez ucznia.
18. W przypadku posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie Szkoły (np. scyzoryki, noże, żyłki, lasery, kije baseballowe, gaz, petardy, kastety i inne przedmioty lub urządzenia zagrażające zdrowiu i życiu innych).

Opis poszczególnych działań jest zawarty w załącznikach od 1 – 18.

Załącznik nr 1

Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia na lekcji stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia własnego oraz innych:

1. Podjęcie przez nauczyciela próby wyciszenia zachowania agresywnego poprzez rozmowę z uczniem.
2. W przypadku, gdy rozmowa nie skutkuje, nauczyciel poprzez przewodniczącego klasy lub dyżurnego ucznia zawiadamia pedagoga / psychologa / przedstawiciela dyrekcji / innego nauczyciela o zaistniałej sytuacji.
3. W sytuacji utrzymującego się zagrożenia – zaprowadzenie ucznia do gabinetu pedagoga lub psychologa szkolnego. W przypadku braku takiej możliwości zapewnienie bezpieczeństwa pozostałym uczniom poprzez wyprowadzenie ich z klasy np. do świetlicy szkolnej lub czytelní.
4. W sytuacji koniecznej nauczyciel ma możliwość przytrzymania ucznia.
5. Poinformowanie rodziców o zachowaniu ucznia.
6. W sytuacji bardzo agresywnego zachowania ucznia (groźenie, napaść fizyczna, pobudzenie fizyczne, niemożność uspokojenia go przez nauczyciela), zawiadomienie rodziców ucznia i / lub Policji lub Pogotowia Ratunkowego.
7. Rozmowa z rodzicami ucznia przeprowadzona przez wychowawcę / pedagoga / psychologa w celu dobrania odpowiednich form pomocy dla dziecka.
8. W przypadku kolejnych zachowań agresywnych ucznia i jednocześnie braku efektywnej współpracy z rodzicami Szkoła kieruje wniosek do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w sprawie przejawów demoralizacji ucznia.

Załącznik nr 2

Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia (np. bójka, pobicie):

1. Nauczyciel, który jest świadkiem agresywnego zachowania ucznia (np. bójka, pobicie), zobowiązany jest do natychmiastowego odizolowania sprawcy od ofiary i przerwania aktu przemocy.
2. Nauczyciel zapewnia bezpieczeństwo i ewentualną konieczną pomoc medyczną wszystkim uczestnikom zajęcia. Jeśli to możliwe zostaje przeprowadzona rozmowa mająca na celu ustalenie przyczyn i okoliczności zdarzenia.
3. O zaistniałej sytuacji nauczyciel informuje wychowawcę klasy, który wraz z pedagogiem / psychologiem szkolnym przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie, a następnie zawiera z nim umowę dotyczącą poprawy zachowania oraz dalszych konsekwencji w przypadku braku poprawy.
4. Wychowawca / pedagog/ psycholog informuje o przebiegu zdarzenia przedstawiciela dyrekcji szkoły oraz rodziców ucznia.
5. Wychowawca we współpracy z pedagogiem (psychologiem) pomaga rodzicom w doborze metod wychowawczych.

W przypadku wystąpienia powtarzających się ataków agresji ze strony tego ucznia, pedagog / psycholog szkolny i wychowawca klasy podejmuje współpracę z Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną i Policją oraz w porozumieniu z dyrektorem szkoły kieruje wnioskiem do Sądu o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

Załącznik nr 3

Procedura postępowania wobec ucznia, który stosuje agresję słowną (wulgaryzmy):

1. Rozmowa nauczyciela z uczniem w celu wyjaśnienia powodu agresji oraz uświadomienia uczniowi skutków takiego zachowania.
2. Poinformowanie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji poprzez wpisanie uwagi do e-dziennika.
3. Powiadomienie wychowawcy o zaistniałym incydencie.

W przypadku braku poprawy:

1. Skierowanie ucznia na rozmowę z pedagogiem / psychologiem szkolnym.
2. Powiadomienie o rodziców o fakcie braku poprawy zachowania ucznia.
3. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu używa wulgaryzmów, przeprowadzona zostaje rozmowa z przedstawicielem dyrekcji i pedagogiem w obecności rodziców.
4. W przypadku braku poprawy i wyczerpania przez Szkołę możliwych środków oddziaływań, uczeń otrzymuje karę przewidzianą stosownymi zapisami w Statucie Szkoły.
5. Kolejnym etapem jest powiadomienie Policji – Specjalisty ds. Prewencji Nieletnich.

Załącznik nr 4

Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń obraża nauczyciela lub pracownika szkoły:

1. Zgłoszenie problemu wychowawcy (wpis uwagi do e-dziennika) przez nauczyciela.
2. Rozmowa wychowawcy z uczniem na temat niewłaściwego zachowania.
3. W przypadku, gdy uczeń obraził nauczyciela lub pracownika szkoły w obecności osób trzecich powinien przeprosić tę osobę w obecności świadków zdarzenia.
4. Jeśli uczeń przeprosi i obieca poprawę – problem uznaje się za incydentalny, ale zachowanie ucznia jest pod obserwacją.
5. W przypadku, gdy uczeń wykazuje bierną postawę lub w dalszym ciągu obraża nauczyciela, powiadamiani są rodzice o zaistniałym fakcie i wezwani do szkoły.
6. Jeśli sytuacja, kiedy uczeń obraża nauczyciela lub pracownika szkoły powtarza się mimo podjęcia opisanych powyżej działań, o zaistniałym fakcie powiadamiana jest Policja.

Osoba obrażana ma prawo wnieść pozew z powództwa cywilnego.

Załącznik nr 5

Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia:

1. W przypadku samowolnego opuszczenia zajęć przez ucznia nauczyciel, na którego zajęciach miało to miejsce, odnotowuje w dzienniku nieobecność ucznia na lekcji oraz niezwłocznie powiadamia wychowawcę lub – w przypadku jego nieobecności – pedagoga / psychologa szkolnego.
2. Wychowawca lub pedagog / psycholog szkolny telefonicznie zawiadamia rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji.
3. W przypadku braku kontaktu z rodzicami – wychowawca powiadamia Policję.

Załącznik nr 6

Procedura postępowania nauczyciela w przypadku agresywnego zachowania uczniów wobec siebie i osób dorosłych:

1. W sposób zdecydowany i stanowczy należy przerwać negatywne zachowania sprawcy wobec ofiary.
2. Powiadomić wychowawcę klasy o zaistniałym konflikcie.
3. Wychowawca / pedagog / psycholog prowadzą postępowanie wyjaśniające i mediacje ze stronami konfliktu.
4. Wychowawca zawiadamia o zdarzeniu rodziców sprawcy i ofiary konfliktu.
5. W razie konieczności wychowawca zawiadamia przedstawiciela dyrekcji Szkoły, który zawiadamia Policję.
6. Wychowawca ustala rodzaj kary dla sprawcy przemocy w oparciu o obowiązujący system kar opisany w Statucie Szkoły i powiadamia o tym fakcie sprawcę oraz jego rodziców.
7. W przypadku powtarzających się zachowań agresywnych ucznia lub grupy uczniów wychowawca inicjuje spotkanie zespołu wychowawczego celem wspólnego rozwiązania problemu. W spotkaniu mogą uczestniczyć rodzice sprawcy problemów.
8. W przypadku braku poprawy zachowania Szkoła występuje z wnioskiem do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w sprawie przejawów demoralizacji ucznia.

Załącznik nr 7

Procedura postępowania wobec ucznia, którego zachowanie uniemożliwia prowadzenie lekcji (np. wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników lub nauczyciela, głośne rozmowy, spacery / bieganie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela, używanie telefonu komórkowego itp.)

1. Należy upomnieć ucznia, który uniemożliwia prowadzenie zajęć.
2. Uspokoić sytuację w klasie i kontynuować zajęcia, a po nich powiadomić o zajściu wychowawcę klasy.
3. W przypadku braku reakcji na upomnienia nauczyciela wezwać, poprzez przewodniczącego klasy lub innego ucznia wychowawcę klasy / wicedyrektora szkoły celem tymczasowego odizolowania ucznia od zespołu klasowego.
4. W przypadku powtarzających się zachowań uniemożliwiających prowadzenie lekcji, wychowawca wspólnie z pedagogiem / psychologiem szkolnym inicjuje spotkanie Zespołu Wychowawczego celem wspólnego rozwiązania problemu. W spotkaniu uczestniczą rodzice ucznia sprawiającego problemy.
5. Zespół Wychowawczy opracowuje program naprawczy w celu przezwyciężenia trudności.

Załącznik nr 8

Procedura postępowania nauczyciela wobec uczniów palących papierosy (w tym również e-papierosy):

1. Zgłosić wychowawcy klasy lub pedagogowi / psychologowi szkolnemu fakt palenia papierosów (e-papierosów) przez ucznia.
2. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia o zdarzeniu.
3. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę dyscyplinującą i profilaktyczną z uczniem informując go o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia tytoniu (używania e-papierosów) przez nieletnich oraz zobowiązuje ucznia do podpisania oświadczenia o zaniechaniu czynności palenia.
4. W razie powtarzających się przypadków palenia tytoniu (używania e-papierosów) przez ucznia wychowawca klasy zobowiązuje go do przygotowania godziny wychowawczej nt. szkodliwości palenia tytoniu (e-papierosów).
5. W przypadku niezaprzestania palenia tytoniu (e-papierosów) przez ucznia wychowawca klasy w porozumieniu z pedagogiem i psychologiem szkolnym organizuje spotkanie z rodzicami ucznia.

Załącznik nr 9

Procedura postępowania nauczyciela w przypadku dewastacji przez ucznia mienia szkolnego lub cudzej własności:

1. Przeprowadzić rozmowę ze wszystkimi świadkami zdarzenia.
2. Podjąć próbę ustalenia sprawcy lub sprawców.
3. Wychowawca wspólnie z pedagogiem / psychologiem szkolnym informują rodziców i powiadamiają ich o zdarzeniu i szkodzie.
4. Rodzic zobowiązuje się naprawić uszkodzone mienie lub pokryć koszty jego naprawy bądź wymiany.
5. W przypadku szkody materialnej o znacznej wartości dyrektor Szkoły powiadamia Policję.

Załącznik nr 10

Procedura postępowania nauczyciela w przypadku kradzieży dokonywanych przez uczniów:

1. Podjąć próbę ustalenia sprawcy.
2. Ustalić i przesłuchać ewentualnych świadków zdarzenia.
3. Powiadomić rodziców sprawcy kradzieży oraz rodziców poszkodowanego.
4. Powiadomić Policję.

Załącznik nr 11

Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego (sprawca czynu ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat).

1. Nauczyciel udziela pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnia jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłocznie powiadamia o zaistniałej sytuacji dyrektora Szkoły.
3. Powiadamia rodziców ucznia (zarówno sprawcy czynu, jak i ofiary).
4. Niezwłocznie wzywa Policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Załącznik nr 12

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub – przestępstwa (o przestępstwie jest mowa wtedy, gdy sprawca czynu ukończył 17 lat):

1. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora o zdarzeniu.
2. Przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie Szkoły) dyrektorowi Szkoły lub pedagogowi / psychologowi szkolnemu pod opiekę.
3. Powiadamia rodziców ucznia – sprawcy.
4. Niezwłocznie powiadamia Policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna – np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.
5. Nauczyciel musi przedsięwziąć czynności, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu poprzez zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazuje je Policji (np. sprawca porzuca przedmiot pochodzący z kradzieży).
6. Nauczyciel nie powinien na własną rękę wyjaśniać przebiegu zdarzenia oraz konfrontować jego uczestników.
7. Jeśli sprawca czynu nie ukończył 17 lat – należy zawiadomić Policję lub Sąd Rodzinny.
8. Jeśli sprawca czynu ma ukończony 17 rok życia w chwili popełnienia przestępstwa – należy bezzwłocznie powiadomić Prokuraturę lub Policję.

Załącznik nr 13

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki:

1. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora Szkoły i wzywa Policję.
2. Znalezionej substancji nie należy dotykać, otwierać ani przenosić tylko odpowiednio zabezpieczyć miejsce jej znalezienia, tak aby nikt nie miał do niej dostępu.
3. Policję należy wezwać również wtedy, gdy nie ma się pewności, że narkotyki są na terenie Szkoły, ale jest zgłoszenie (ucznia, nauczyciela lub obcej osoby), że widział jakąś sytuację wskazującą na handel narkotykami bądź ich udostępnianie na terenie Szkoły.

Załącznik nr 14

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki:

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca / pedagog / wicedyrektor) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukiwania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora Szkoły oraz rodziców ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się w szkole.
3. Wzywa Policję bez względu na to, czy uczeń odda posiadaną substancję psychoaktywną czy też odmawia jej oddania.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją funkcjonariuszom Policji. Wcześniej podejmuje próbę ustalenia, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Załącznik nr 15

Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków:

1. Wzywa wykwalifikowaną pomoc medyczną – lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
2. Tymczasowo odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego – stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora Szkoły oraz rodziców, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze Szkoły. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia w porozumieniu z dyrektorem Szkoły.
4. Dyrektor Szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu – odmawiają przyjscia do Szkoły, a uczeń jest agresywny bądź swoim zachowaniem zagraża życiu lub zdrowiu innych osób bądź daje powód do zgorszenia .
5. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, Policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwienia albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin).
6. O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
7. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor Szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym Policję (Specjalistę ds. Nieletnich) i Sąd Rodzinny.
8. Spożywanie alkoholu na terenie Szkoły przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

Załącznik nr 16

Procedury postępowania w wypadku, gdy uczeń przyniesie do szkoły alkohol (papierosy, e-papierosy):

1. Nauczyciel zabiera uczniowi alkohol (papierosy, e-papierosy) i zabezpiecza go przed zniszczeniem.
2. Nauczyciel tymczasowo odizolowuje ucznia od innych uczniów, przekazuje go pod opiekę pedagoga / psychologa szkolnego. Zawiadamia o ww. fakcie wychowawcę.
3. Pedagog / psycholog szkolny zgłasza ten fakt przedstawicielowi dyrekcji Szkoły oraz wzywa rodziców do Szkoły i informuje ich o zaistniałej sytuacji.
4. Pedagog / psycholog szkolny rozmawia z uczniem w obecności, wychowawcy i rodziców – podejmuje próbę ustalenia pochodzenia alkoholu (papierosów, e-papierosów), jego ilości, miejsca zakupu, ewentualnie ustalenia nazwisk osób, które uczestniczyły w zakupie.
5. Dyrektor Szkoły informuje Policję o miejscu zakupu alkoholu lub papierosów przez nieletnich.
6. Pedagog sporządza protokół, który podpisują rodzice ucznia. W protokole dokładnie opisuje zaistniałą sytuację wraz z ilością i rodzajem alkoholu (papierosów, e-papierosów) wniesionego na teren Szkoły.
7. Podczas rozmowy przedstawiciel dyrekcji informuje rodziców ucznia o konsekwencjach czynu.

Załącznik nr 17

Dokonanie fałszerstwa przez ucznia:

Sytuacje fałszerstwa w Szkole:

- przedstawianie fałszywych zwolnień i usprawiedliwień od rodziców,
- podrabianie (przerabianie) zaświadczeń lekarskich,
- podkładanie prac innych uczniów jako własnych oraz udowodnione przez nauczyciela ściąganie,
- inne przypadki (podrabianie zgody rodziców na udział w zawodach sportowych, wycieczce itp.).

1. Osoby mogące podjąć decyzję o wszczęciu postępowania:

- a) wychowawca klasy,
- b) nauczyciel przedmiotu,
- c) pedagog / psycholog szkolny,
- d) dyrektor Szkoły.

2. Procedura postępowania w wypadku stwierdzenia fałszerstwa:

- a) powiadomienie rodziców ucznia,
- b) spotkanie z uczniem i jego rodzicami celem wyjaśnienia powodów fałszerstwa,
- c) podjęcie decyzji o dalszym postępowaniu w obecności rodziców.

W przypadku powtarzających się sytuacji fałszerstw, Szkoła kieruje informację i prośbę o podjęcie stosownych działań do Policji.

Załącznik nr 18

Procedura postępowania w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (np. scyzoryki, noże, szpikulce, żyłетки, lasery, kije baseballowe, gaz, straszaki broni palnej, petardy, palki gumowe, kastety i inne przedmioty lub urządzenia zagrażające zdrowiu i życiu innych).

1. Nauczyciel próbuje nakłonić ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu. Jeżeli uczeń odmawia, należy go poinformować, że ma taki obowiązek i jakie będą konsekwencje, jeśli tego nie zrobi.
2. W przypadku, gdy istnieje ryzyko, że użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla czyjegoś życia lub zdrowia (posiadacza niebezpiecznego narzędzia, innych uczniów, czy interweniującego nauczyciela itd.), nauczyciel musi:
 - natychmiast powiadomić o tym dyrekcję Szkoły, która jak najszybciej zawiadamia Policję,
 - zadbać o bezpieczeństwo pozostałych uczniów poprzez odizolowanie ich od ucznia posiadającego groźny przedmiot (wypuszczenie ich z klasy i oddanie pod opiekę innego nauczyciela).
3. Natychmiastowe wezwanie rodziców ucznia do Szkoły celem zabrania ucznia oraz posiadanego przez niego przedmiotu niedozwolonego.

**B. ZASADY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI / PRACOWNIKÓW
SZKOŁY W SYTUACJACH ZNALEZIENIA
LUB POWZIĘCIA INFORMACJI
O ZNAJDOWANIU SIĘ NA TERENIE SZKOŁY MATERIAŁÓW
WYBUCHOWYCH I INNYCH NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI
LUB PRZEDMIOTÓW**

I. Znalezienie na terenie Szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.

Nauczyciel powinien:

1. Niezwłocznie powiadomić dyrektora i zapewnić osobom przebywającym na terenie szkoły bezpieczeństwo (w przypadku zagrożenia dyrektor Szkoły / wicedyrektor podejmuje decyzję o ewakuacji ludzi i mienia).
2. Uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać Policję.
3. Informować siły policyjne o rozkładzie pomieszczeń w obiekcie i co powinno znajdować się w poszczególnych i konkretnych miejscach.
4. Wyznaczyć pracownika, który będzie „przewodnikiem” sił policyjnych.
5. Nie dotykać i nie przemieszczać podejrzanych, niebezpiecznych przedmiotów lub ładunków.
6. Zachować spokój i opanowanie, aby nie dopuścić do paniki.

II. Uzyskiwanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego.

(wskazówki do prowadzenia rozmów ze zgłaszającym podłożenie „bomby”)

1. Po usłyszeniu słów: „Podłożyłem ładunek wybuchowy – bombę” nie należy wpadać w panikę.
2. Należy natychmiast powiadomić swoich przełożonych (dyrektora Szkoły).
3. Podczas rozmowy należy zachować spokój i starać się uzyskać od zgłaszającego jak największą ilość informacji.
4. Tak poprowadzić rozmowę, aby stworzyć możliwość zidentyfikowania sprawcy (choćby w przybliżeniu).
5. Należy ocenić: czas przyjęcia zgłoszenia, płeć dzwoniącego, akcent, stan pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, tło rozmowy itp.
6. Nie należy rozpowszechniać samowolnie informacji o otrzymanym zgłoszeniu o podłożeniu bomby.
7. Osoba przyjmująca zgłoszenie staje się świadkiem zdarzenia i będzie na tę okoliczność przesłuchiwana przez Policję.

III. Zagrożenie bombowe – ogłoszenie alarmu bombowego.

1. Do czasu przybycia Policji akcją kieruje administrator obiektu, terenu lub osoba odpowiedzialna za jego bezpieczeństwo.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym dyrektor Szkoły (osoby przez niego wyznaczone) wzywa służby pomocnicze – takie jak: pogotowie energetyczne, pogotowie ratunkowe, straż pożarna, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne.
3. Po przybyciu Policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, toalety, piwnice) oraz najbliższe otoczenie zewnętrznego obiektu, sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
6. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać, a o ich lokalizacji należy powiadomić administratora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
7. Po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu pracy/ nauki należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, plecaki itp.).
9. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

IV. Otrzymanie podejrzanego paczki lub koperty:

1. Nie wolno opróżniać zawartości wszelkich podejrzanych przesyłek, przenosić paczek lub koperty.
2. Nie wolno wdychać oparów, dotykać, sprawdzać smak, przypatrywać się z bliska.
3. Należy je umieścić w jednym a następnie w drugim plastikowym worku, szczelnie je zamykając (zawiązać, zakleić taśmą).
4. Powiadomić Policję lub Straż Pożarną.

Cechy charakterystyczne dla niebezpiecznych przesyłek:

- a) odręczny lub nieczytelny adres,
- b) nieprofesjonalnie napisany adres,
- c) otwory w kopercie,
- d) twarda koperta,
- e) nierównomiernie rozłożenie wagi,
- f) zastrzeżenia (poufne, do rąk własnych itp.),
- g) wewnętrzna koperta,
- h) podejrzanego opakowanie,
- i) wystające druty lub folia,
- j) zapach,
- k) zawyżona opłata,
- l) błędy ortograficzne,
- m) tłuste plamy, zaolejenia, przebarwienia,
- n) zbyt staranne opakowanie,
- o) emitowane dźwięki,
- p) brak adresu nadawcy lub brak jakichkolwiek znaków, kto może być nadawcą.

C. ZASADY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH ZAGROŻENIA PRÓBĄ SAMOBÓJCZĄ, OKALECZENIEM

I. Działania interwencyjne.

Nauczyciel powinien:

1. Ustalić i potwierdzić rodzaj zdarzenia.
2. Nie pozostawiać ucznia samego.
3. Objąć ucznia opieką i dyskretnie przeprowadzić w bezpieczne, ustronne miejsce.
4. Zebrać wstępne informacje o okolicznościach próby samobójczej.
5. Wezwać, jeśli potrzeba, pomoc (Pogotowie Ratunkowe, Policja).
6. Zapewnić dyskrecję interwencji.
7. Zawiadomić rodziców.
8. Powiadomić organ prowadzący (Departament Edukacji) i organ nadzoru pedagogicznego (Kuratorium Oświaty).

II. Działania wspierające.

Dyrektor powinien:

1. Zapewnić uczniowi pomoc medyczną (za zgodą rodziców) oraz czuwać nad kontynuowaniem pomocy psychoterapeutycznej.
2. Korzystać z programów poradnictwa kryzysowego adresowanego do poszczególnych grup (np. uczniów, rodziców, nauczycieli).
3. Objąć ucznia w szkole szczególną opieką pedagoga lub psychologa szkolnego.
4. Stwarzać sprzyjające warunki do osiągnięcia sukcesów szkolnych.
5. Czuwać nad relacjami z rówieśnikami.
6. Monitorować sytuację rodzinną.
7. Pomagać rodzicom w zrozumieniu reakcji ich dziecka i wskazać możliwości skorzystania przez nich samych z pomocy specjalistycznej.
8. Uświadomić całemu środowisku ucznia potrzebę jego wsparcia oraz konieczności ograniczenia dostępu do środków zagrażających życiu (lekarstwa, broń palna, alkohol etc.).
9. Upowszechnić telefony zaufania (szczególnie całodobowe) oraz informacje o placówkach interwencji kryzysowych i pomocy psychologiczno – psychiatrycznej.
10. Nawiązać współpracę z innymi osobami pomagającymi i wspierającymi ucznia poza szkołą (wymiana informacji, kontrola poziomu stresu i efektywności działań).
11. U ucznia z zaburzeniami psychicznymi (np. depresja, psychoza, uzależnienie) należy doprowadzić do ich zdiagnozowania oraz podjęcia właściwego leczenia.
12. W przypadku wystąpienia sygnałów wskazujących na zagrożenie ponowną próbą samobójczą, konieczne jest kierowanie podopiecznego, najlepiej przez lekarza psychiatrę, do szpitala celem ratowania życia.

Wskazówki dla nauczyciela pracującego w bezpośrednim kontakcie z uczniem po próbie samobójczej:

- opanowanie i akceptacja; niedopuszczalna jest ocena popełnionego czynu; zrozumienie i wsparcie z jednoczesnym nieokazywaniem bezradności czy niechęci wobec problemu,
- zapewnienie ucznia o służeniu mu pomocą na miarę możliwości,
- dawanie poczucia bliskości, niekiedy sama indywidualna rozmowa działa terapeutycznie,
- wzmocnianie poczucia wartości, okazywanie szacunku,
- koncentracja na głównych problemach ucznia i ich pozytywne przeformułowanie, jeżeli jest to możliwe,
- zadbanie o maksymalne bezpieczeństwo ucznia,
- nie unikanie tematu śmierci, jeśli uczeń ma potrzebę powiedzenia o tym,
- stwarzanie możliwości wyrażania emocji, wsłuchiwanie się w nie,
- zadbanie o właściwe potraktowanie problemu i relacje w klasie szkolnej oraz z rodzicami (wzmocnienie więzi).

Wskazówki dla nauczyciela do postępowania z uczniem, który chce okaleczyć siebie lub innych:

- bądź dyrektywny – jeśli czas na to pozwala, poinformuj dokładnie, co dziecko ma robić z rękami, nogami, itp., np. jeśli właśnie chce kogoś uderzyć, powiedz: „*opuść ręce*”; jeśli chce rzucić krzesłem, należy powiedzieć: „*postaw krzesło*”; jeżeli chce kopać: „*trzymaj stopy na podłodze*”,
- unikaj pouczania go, czego nie ma robić, np. nie mówić „*nie bij*”, zamiast tego należy udzielić wskazówek, co ma robić,
- unikaj niejasnych sformułowań typu: „*uspokój się*”, a używaj precyzyjnych wyrażeń, takich jak: „*trzymaj ręce w bezruchu*”,
- jeśli wskazówki werbalne są ignorowane i dziecko w dalszym ciągu zachowuje się agresywnie, próbuje ugodzić innych, czy niszczy mienie, należy uniemożliwić mu to – może zaistnieć potrzeba przejścia do bezpośredniego użycia ograniczonej siły fizycznej w sytuacji, gdy brak jest czasu na wskazówki słowne,
- jeśli jest to możliwe, należy używać takich technik, jak blokowanie, w celu uniemożliwienia osiągnięcia innych, czy okaleczenia siebie.

D. ZASADY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W PRZYPADKU EPIZODU PSYCHOTYCZNEGO UCZNIĄ

Nauczyciel powinien:

1. Otoczyć ucznia opieką – nie pozostawiać samego.
2. Reagować w sposób spokojny, łagodny.
3. Wezwać, jeśli to możliwe, pielęgniarkę szkolną.
4. Przeprowadzić ucznia (bez rozgłosu) w spokojne miejsce.
5. Na ile to możliwe, nie rozpowszechniać w szkole informacji o zdarzeniu.
6. Zawiadomić Pogotowie Ratunkowe.
7. Zawiadomić i wezwać rodziców.

E. ZASADY POSTĘPOWANIA WOBEC OSÓB DOROSŁYCH BĘDĄCYCH POD WPŁYWEM ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH NA TERENIE SZKOŁY

Na terenie Szkoły nie może przebywać osoba będąca pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

Każdy pracownik Szkoły ma obowiązek interweniowania w sytuacji, gdy na teren Szkoły wejdzie osoba znajdująca się pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

W takiej sytuacji pracownik szkoły powinien:

1. Grzecznie, ale stanowczo wyprowadzić osobę będącą pod wpływem alkoholu lub innych środków poza teren Szkoły.
2. W przypadku napotkania oporu zawiadomić przedstawiciela dyrekcji Szkoły, który wzywa Policję.

Nie dopuszcza się przekazania dziecka pod opiekę osobie będącej pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

W takiej sytuacji należy:

1. Zawiadomić wychowawcę ucznia i przedstawiciela dyrekcji Szkoły.
2. Wychowawca lub przedstawiciel dyrekcji szkoły wzywa w trybie natychmiastowym drugiego rodzica lub innego opiekuna prawnego.
3. Jeżeli niemożliwe jest skontaktowanie się z rodzicem lub opiekunem dyrektor Szkoły w takiej sytuacji jest zobowiązany wezwać Policję.

F. ZASADY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W PRZYPADKU WYPADKU, ZAGROŻENIA ŻYCIA

Należy pamiętać, że udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego (art.162 Kodeksu Karnego).

Nauczyciel powinien:

1. Zachować spokój, nie wpadać w panikę, rozpoznać stan poszkodowanego.
2. Usunąć poszkodowanego z rejonu zagrożenia (jeśli to możliwe).
3. Zorganizować pierwszą pomoc, wezwać pomoc medyczną.
4. Zapewnić spokój poszkodowanemu, odsunąć z otoczenia zbędne osoby, w każdej sytuacji zapewnić poszkodowanemu ciepłe okrycie.
5. Nie lekceważyć nawet drobnych skaleczeń, każde skaleczenie należy prawidłowo zaopatrzyć.
6. W przypadku porażenia prądem, braku oddechu, braku pracy serca, krwotoku, zatrucia i innych poważnych urazów – bezwzględnie wezwać lekarza (pogotowie ratunkowe).
7. Do chwili przybycia lekarza nie przerywać rozpoczętego sztucznego oddychania.
8. Poszkodowanego z krwotokiem wolno tylko prznosić lub przewozić.
9. Poszkodowanemu z utratą świadomości nie podawać leków w postaci płynnej ani stałej (tabletki).
10. W przypadku podejrzeń uszkodzenia kręgosłupa, nie wolno bez koniecznej przyczyny zmieniać pozycji poszkodowanego.
11. Nie pozostawiać poszkodowanego bez opieki.
12. Powiadomić dyrektora Szkoły o zaistniałej sytuacji.

Dyrektor Szkoły:

1. Nadzoruje przebieg działań podejmowanych przez nauczycieli.
2. Powiadamia rodziców uczniów, uczestniczących w zdarzeniu o zaistniałej sytuacji.
3. Decyduje o zawiadomieniu niezbędnych służb: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Miejskiej.
4. W przypadku szczególnego zagrożenia (zdrowia, życia, porządku publicznego) informuje o zdarzeniu organ prowadzący (Departament Edukacji) i organ nadzoru pedagogicznego (Kuratorium Oświaty).
5. W przypadku posiadania informacji o udziale w zdarzeniu uczniów innej placówki, o zaistniałej sytuacji niezwłocznie informuje dyrektora tej placówki.

G. UDZIAŁ SŁUŻB MUNDUROWYCH W POSTĘPOWANIU W SPRAWACH NIELETNICH

Uprawnienia Policji wynikające z Ustawy o Policji:

- legitymowanie osób,
- zatrzymywanie osób,
- kontrola osobista,
- przeszukanie,
- użycie środków przymusu bezpośredniego.

Udział Straży Miejskiej w postępowaniu w sprawach nieletnich:

Interwencje Straży Miejskiej:

1. W sytuacji, gdy dziecko popełnia czyn karalny (przestępstwo, wykroczenie):

- przyjazd patrolu Straży Miejskiej;
- ustalenie danych osobowych;
- doprowadzenie i przekazanie nieletniego do najbliższej jednostki Policji z notatką służbową wraz z wyznaczonym pracownikiem szkoły;
- powiadomienie o zdarzeniu Rzecznika Straży Miejskiej.

2. W sytuacji, gdy dziecko jest pod wpływem środków odurzających:

- przyjazd patrolu Straży Miejskiej;
- zebranie podstawowego wywiadu od dziecka, danych osobowych;
- powiadomienie rodziców;
- zawiadomienie Pogotowia Ratunkowego – w takich wypadkach zawsze wzywana jest karetka pogotowia. Jeżeli dziecko nie musi być hospitalizowana lekarz wystawia stosowne zaświadczenie. Następnie dziecko należy przekazać rodzicom z zachowaniem właściwych procedur, zostaje sporządzona notatka służbowa do dalszego wykorzystania służbowego.

3. W sytuacji, gdy dziecko jest pod wpływem alkoholu:

- przyjazd patrolu Straży Miejskiej;
- zebranie podstawowego wywiadu od dziecka, danych osobowych;
- powiadomienie rodziców;
- w przypadku: silnego upojenia alkoholowego, obrażeń zewnętrznych lub innych niepokojących objawów zawsze następuje zawiadomienie pogotowia ratunkowego. Jeżeli dziecko nie musi być hospitalizowane lekarz wystawia stosowne zaświadczenie. Odwiezienie do izby wytrzeźwień następuje w przypadku, jeżeli: dziecko ma powyżej 12 lat, nie musi być hospitalizowane, nie można go przekazać rodzicom. Pozostawienie nieletniego w Izbie Wytrzeźwień – do momentu wytrzeźwienia. Nieletniego odbierają rodzice, prawni opiekunowie lub Policja (Izba Wytrzeźwień ma obowiązek powiadomić Sąd Rodzinny oraz rodziców o zdarzeniu). Dzieci w wieku poniżej 12 roku życia należy w pierwszej kolejności przekazać rodzicom lub do placówki służby zdrowia – szpitala za pośrednictwem pogotowia ratunkowego. Przekazanie dziecka rodzicom następuje z zachowaniem właściwych procedur, zostaje sporządzona notatka służbowa do dalszego wykorzystania służbowego.